

történet

Ideiglenes történet című rovatunkban a coaching magyarországi történetére tekintünk vissza mindig más szerző írásán keresztül. A történet második része Wiesner Erzsébettől származik.

Lassan 25 éve foglalkozom szupervízióval, és ez a közelgő negyed százados jubileum figyelmeztet arra, hogy ideje van a számvetésnek, visszatekintésnek. Így megörültem a Coachszemle felkérésének és különösen a kérdésnek, hogy milyen is volt a szupervízió és a coaching kezdeti időszaka, milyen kép jelenik meg, ha az én szubjektív szűrőmonon át tekintünk erre a korszakra? Az objektív történetírás és a teljesség igénye nélkül vállalom a leírtak szubjektivitását, egyéni optikáját, és elnézést kérek azoktól, akik úgy érzik, túl nagy hangsúly kerül egy-egy részletre, vagy épp kimarad valamely mások által fontosnak tartott momentum. Örülök,

hogy a Coachszemle sorozatot tervez a kérdésről, így alkalom és lehetőség lesz arra, hogy minél több nézőpontból ismerjük meg a XXI. század első évtizedét, és alkothassunk magunknak egy egyre kiteljesedőbb, színesebb képet a coaching és a szupervízió kezdeti időszakáról.

Hogyan lettem szupervízor?

Eredetileg német-magyar szakos tanár vagyok. A diploma megszerzése után elvé-

Wiesner Erzsébet A coaching kezdeti időszaka egy szupervízor szemüvegén keresztül

Török Iván, a Magyar Szupervízorok Társaságának egykori elnöke

geztem az ELTE-n a tolmács- és fordítóképző kurzust, mert hajtott a kíváncsiság, és az idegen nyelv adta lehetőségekkel élve tovább akartam bővíteni a magyarul ak-

kor még nem elérhető ismeretek tárát. A nyolcvanas évek elején öt évig szabadúszó tolmácsként dolgoztam, és megfordultam a szakmai élet szinte valamennyi területén, a Minisztertanács Protokoll osztályától kezdve az Oberhauseni Filmfesztivál filmválogatásán át a Százados úti kenyérgyárig vagy épp a Ganz-Mávag aktuális beruházásaiig. Nagyon sok és sokféle emberrel találkoztam, töltöttem együtt dolgozva, beszél-

Supervisio Hungarica Munkacsoport

getve napokat. Ma úgy gondolok vissza erre az időszakra, mint az érzelmek iskolájára, ahol emberismeretet tanultam, és a szupervízió terminológiájával élve tereptapasztalatokat gyűjtöttem. Tolmácsként kerültem az akkor formálódó, alakuló szociális munkába is, és helyezkedtem el a gyermekvédelemben, a Cseppkő utcai Gyermekotthon akkor alakuló mentálhigiénés teamjében. A személyi igazolványomba a „szociális munkatárs” megnevezés került, ami azt jelentette, hogy főnökeimtől nagyfokú bizalmat, szinte szabad kezét kapva én alakíthattam a munkakörömet. És én boldogan éltem is a lehetőséggel... A családgondozói alapfeladat mellett németet tanítottam a gyerekeknek, és intenzív cserekapcsolatokat szerveztem az akkor még nyu-

gatnémet Hessen tartománybeli Tartományi Ifjúsági Hivatal intézményei, szakemberei és a magyar gyermekvédelmi rendszer szakemberei között. Hessenből a szakmai tapasztalatcserébe intenzíven bekapcsolódtak a Kasseli Egyetem munkatársai, többek között Toni Müller, kiképző tanszupervizor, a Kasseli Egyetem szupervizor képzésének tanára. Tőle hallottam először a szupervízióról, és az általa vezetett egyéni, majd később csoportos szupervízióban szereztem az első saját élményeket. 2014-ből visszanézve látom, ez valóban sorsdöntő találkozás volt. A szupervízióban az fogott meg leginkább, hogy a személyes és a szakmai átfedésének határmezsgyéjén keletkező kérdéseknek ad teret; olyan kérdéseknek, amelyekkel szupervízió

nélkül magára marad a szakember.

A rendszerváltás időszaka új kapukat nyitott, új lendületet hozott, és én egy éven át írtam német alapítványokhoz pályázatokat azzal a céllal, hogy elvégezhessem Kasselban az egyetemen a szupervizor szakot. A Friedrich-Ebert Alapítvány ösztöndíjasaként 1990 októberében iratkoztam be az egyetemre. (Magyar részről ezúton is köszönöm Aczél Anna, Strausz Györgyné és dr. Populás Antal biztatását, támogatását.) A kasseli szupervizor szak oktatói közül egyetlen tanár, a szak koordinátora, Norbert Lippenmeier ellenezte a felvételemet azzal az indokkal, hogy hiába a jó nyelvtudás, külföldiként lehetetlen németül szupervíziót tanulni. (Utánam több külföldi hallgató is sikeresen elvégezte a szupervizor szakot.) A sors iróniája és finitora, hogy 1992-ben egy csoportos tanszupervíziós folyamat végén Norbert Lippenmeier szólított meg azzal a kérdéssel, hogy mit gondolok, vajon a magyarországi felsőoktatásban a szociális képzéseket érdekelheti-e a szupervizor képzés? Fogalmazzunk egy körlevelet, aminek kapcsán 1992 októberében találkoztunk a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen Prof.Dr. Bagdy Emőkével, és tulajdonképpen ezzel a találkozással indult a szupervízió európai modelljét képviselő egyetemi szintű szupervizor képzés előké-

szítése, elindítása.

Szakmatörténeti kitekintés

A képzés előkészítésének folyamatába bekapcsolódott Török Iván, akkor a salgótarjáni Népjóléti Képzési Központ vezetője, Sárvári György, Keserű Károly, Székelyné Kováts Eszter és Fodor László, így alkottuk heten a Supervisio Hungarica Munkacsoportot.

Norbert Lippenmeier (a képen ő látható), valamint Ynse Stapert és Louis van Kessel Hollandiából készítettek fel bennünket egy kétéves folyamatban a képzői feladatokra. Országszerte szupervíziós folyamatokat indítottunk, csoportokat, rendezvényeket szerveztünk, szakirodalmat fordítottunk. Az első képzési csoport a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetemen indult el 1998-ban 29 hallgatóval.

Fontos esemény volt 1996-ban a Magyar Szupervizorok Társasága nevű egyesület megalapítása 19 alapító tag lelkesedése nyomán. Az alapító elnök Dr. Bagdy Emőke, őt Sárvári György, majd Török Iván követte az elnöki poszton. A Magyar Szupervizorok Társasága alapító tagként vett részt 1997-ben Bécsben a szupervíziós egyesületek európai szervezete, az ANSE (Association of National

Organisations for Supervision in Europe) ünnepélyes alapító közgyűlésén. (Ma az ANSE tagszervezeteiben 22 országban Európa-szerte több mint 8000 szupervizor és coach dolgozik.)

Hogyan találkoztam a coachinggal?

A coachingról, mint a vezetőfejlesztés személyre szabott, innovatív formájáról a kilencvenes évek második felétől hallottam szakmai beszélgetésekben, továbbképzéseken. 2000-ben, október végén az ANSE Münchenben rendezett egy konferenciát Szupervízió és coaching európai perspektívában címmel, amin Sárvári György és én képviseltük Magyarországot. A konferencia provokatív alcíme így hangzott: Szupervízió és coaching: ugyanaz más néven? A rendezvény fő kérdése a szupervízió és a coaching definíciója, a különbségek, hasonlóságok kidolgozása voltak. Történeti érdekesség, hogy a konferencián az a mondat is elhangzott, hogy a coaching tulajdonképpen nem más, mint üzleti környezetben tartott egyéni szupervízió. Astrid Schreyögg, az ismert német szupervizor és coach 3 hipotézist fogalmazott meg:

1. A coaching célcsoportja a felső- és középszintű vezetők köre, a szupervízióé az alkalmazotti, beosztotti kör.
2. A coaching elsősorban a személyzet fejlesztése, míg a szupervízió a személyiséget fejleszti.
3. A coaching felülről vezeti be a válto-

zást, míg a szupervízió az alulról jövő változásokban hisz.

A konferencia tanulságait a következőképpen összegeztük:

- a coaching fókusza a szakmai szerep betöltésének módján van, a coaching végtermékében szereptanácsadás
- a coaching erőteljesebben cél- és eredményorientált
- a coaching kevésbé probléma- és deficitorientált, mint a szupervízió
- a coaching sikerorientáltabb
- a coachingban több a tréningelem, mint a szupervízióban, a szupervízióban viszont több a reflexió, önreflexió
- a coachok direkttebbek, mint a szupervizorok
- Magyarországon 2002-ben rendeztünk konferenciát szupervízió és coaching témában. A képen Török Iván, a Magyar Szupervizorok Társasága akkori elnöke látható.

2003 áprilisában Liselotte Schoch, akkor a svájci BSO (Berufsverband für Supervision und Organisationsentwicklung) a szupervízió és a szervezetfejlesztés szakmai szövetségének elnöke továbbképzést tartott többünknek a coachingról, az alkalmazható módszerekről, a legfontosabb intervenciós lehetőségekről.

2004-ben Bán Zsuzsannával és Majoros Istvánnal hárman a Szupervizor Alapítvány Coach-képző Központjában elindítottuk a

szupervízió alapú coach-képzést. A Coach-képző Központban 2010-ig dolgoztunk együtt. Akkori definíciónk szerint a szupervízió alapú coaching cél- és megoldásorientált, reflektív munkamód, a coachee és a coach által közösen meghatározott célra fókuszál, mint egy rövid időre szóló tanácsadás. A hangsúly a fejlődésen, az erőforrások mobilizálásán van. Gondolatébresztésként had álljon itt néhány szempont a szupervízió és a coaching összevetéséhez:

A szupervízió fejlődés és eredményorientált személyes tanulási folyamat, míg a coaching cél és megoldás-orientált személyes edzési folyamatot jelent.

A szupervízióban az esethez való szabadsága nagyobb, a coachingban az esethez való kötés körét a fejlesztési terv és a közösen kitűzött cél határozza meg.

A szervezet–feladat–személy hármában a szupervízióban a szakmai működés fejlesztése történik, míg a coachingban a cél – döntés – megoldás kerül a fókuszba.

Az ismeretátadás és a tréningelem a szupervízióban kevesebb, a coachingban több.

Mindkét munkaforma a jelen–jövő idődimenzióban mozog, a szupervízióban a jelen a hangsúlyosabb, coachingban a jövő.

2007-ben a Magyar Szupervizorok Társasága elsősorban az európai szakmai trendek nyomán nevet váltott, az egyesület nevébe bekerült a coaching, az elnevezés Magyar Szupervizorok és Szupervizor-Coachok Társasága lett.

Az egyesület idei januári tisztújító közgyűlésén engem választott elnökül,

aminek nagyon örülök. Ugyancsak idén február 11-én az MSZCT tagja lett a Magyar Coach-Szervezetek Szövetségének, így adott a lehetőség a két fiatal szakterület együttműködésére, közös érdek-képviseletére. A tapasztalatcserét, szakmai együttgondolkodást szupervizorok és coachok között nagyon fontosnak érzem, és a tőlem telhető módon támogatni fogom a kapcsolatok erősödését.

